

Phẩm 12: THIÊN TRI THỨC

Đức Phật dạy:

–Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Các Đại Bồ-tát này muốn đắc Vô thượng Bồ-đề nên gần gũi thầy tốt, cung kính vâng theo lời chỉ dạy và cùng làm việc.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Thầy tốt của Đại Bồ-tát ở chỗ nào và làm sao để biết?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đức Thiên Trung Thiên là thầy tốt của Đại Bồ-tát. Có thuyết giảng Bát-nhã ba-la-mật, theo đó được nghe Bát-nhã ba-la-mật, đây là vượt qua. Dạy người thâm nhập vào trong đó, nên biết như vậy là cái thấy tốt của Đại Bồ-tát. Sáu pháp Ba-la-mật là Thắng trí thiện xảo, là đường đi, là trừ tối tăm, là nhà cao tốt, là sáng suốt, Đức Như Lai A-la-hán Đẳng Chánh Giác quá khứ đều từ sáu pháp Ba-la-mật mà ra. Các Đức Như Lai A-la-hán Đẳng Chánh Giác vị lai đều từ sáu Ba-la-mật mà ra và các Đức Như Lai A-la-hán Đẳng Chánh Giác trong vô lượng, vô số các cõi nước hiện tại cũng đều từ sáu pháp Ba-la-mật mà ra, mà thành Nhất thiết trí, đều từ sự bố thí bốn việc cho người là:

1. Bố thí.
2. Hoan hỷ.
3. Lợi ích.
4. Bình đẳng giúp cho tất cả.

Vậy nên, này Tu-bồ-đề! Thắng trí thiện xảo của Bồ-tát là mẹ, là cha, là nhà, là nhà cao cột, là hộ trì, là trở về, là dẫn đường, đều là sáu pháp Ba-la-mật, là lợi ích cho tất cả mọi người, Đại Bồ-tát, sáu pháp Ba-la-mật là không giới hạn, muốn cắt đứt sự nghi ngờ, do vậy nên phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Tướng của Bát-nhã ba-la-mật ở chỗ nào?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Không ngăn ngại là tướng của Bát-nhã ba-la-mật.

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Như Đức Thiên Trung Thiên đã dạy: đây là thật tướng của Bát-nhã ba-la-mật, tướng như vậy là đắc các pháp.

Đức Phật dạy:

–Đúng như vậy! Này Tu-bồ-đề! Tướng như vậy là đắc Bát-nhã ba-la-mật, tướng như vậy là đắc các pháp. Vì sao? Này Tu-bồ-đề! Vì các pháp đều vô thường, các pháp đều là không. Do vậy, nên này Tu-bồ-đề! Vô thường cũng không, là tướng Bát-nhã ba-la-mật. Tướng các pháp cũng vô thường, là không, là vô thường.

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Đức Thiên Trung Thiên thuyết các pháp đều vô thường, là không. Vì sao như thế? Con người muốn có sinh mà không muốn có chết, sự vô thường nên không có dục, vô thường nên không sinh. Không là không dục, không là không sinh. Vô thường cũng nói không, không phải Vô thượng Bồ-đề, cũng từ nơi pháp khác. Vô thường không đắc Vô thượng Bồ-đề. Thế nào, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên, có thể biết được điều Ngài đã dạy?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Từ xa xưa người ta nghĩ rằng là ngã sở hay chẳng phải ngã sở. Do như thế nên đưa đến như vậy.

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Đúng như vậy, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên, Ngài đã dạy chính từ xa xưa con người nghĩ rằng là ngã sở hữu hay chẳng phải là ngã sở.

Đức Phật dạy:

–Tu-bồ-đề! Thế nào là ngã sở hay là không phải?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Đúng là không, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên!

Đức Phật dạy:

–Thế nào, Tu-bồ-đề! Chẳng phải ngã sở hữu là không hay sao?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Đúng là không, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên!

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Con người do đó nên nghĩ ngã sở hay không là ngã sở. Do vậy nên ở mãi trong sinh tử không lúc nào ra khỏi.

Đức Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Vậy nên con người do dự nên chấp trước vào con người, nên biết như vậy, không có mong cầu nên không chấp trước. Thật ra, này Tu-bồ-đề! Có lợi ích thì không nên nghĩ đó là ngã sở hay không phải là ngã sở. Như vậy là thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Này Tu-bồ-đề! Do đó điều đã sinh sau đó không sinh nữa. Đại Bồ-tát này là người thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Người thực hành như vậy là không hành sắc, không hành thọ, tưởng, hành, thức. Người thực hành như vậy, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Đại Bồ-tát nghĩ là thực hành theo thế tục, đó là Đại Bồ-tát hạnh.

Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Điều mà các hàng Thanh văn, Bích-chi-phật không theo kịp việc làm của tất cả mọi người là vượt trội hơn hẳn các Thanh văn và Bích-chi-phật kia, vì thế cho nên không thể đạt được chỗ sở đắc, đó là chỗ cùng tột của Đại Bồ-tát.

Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Người nghĩ như vậy là Bát-nhã ba-la-mật. Đại Bồ-tát ngày đêm thực hành như vậy, như chỗ đã thực hành mau được gần Vô thượng Chánh giác.

Đức Phật dạy:

–Thế nào, Tu-bồ-đề! Người trong Diêm-phù-lợi và tất cả Bồ-tát đều làm người, đều thực hành Vô thượng Bồ-đề, phát tâm cầu thành Phật. Mỗi người trọn đời làm việc bố thí, đem việc bố thí này hồi hướng Vô thượng Bồ-đề. Tu-bồ-đề! Ý ông thế nào! Đại Bồ-tát này làm việc bố thí như vậy, phước đó có nhiều không?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Rất nhiều! Rất nhiều! Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên!

Đức Phật dạy:

–Không bằng Đại Bồ-tát chuyên nghĩ đến Bát-nhã ba-la-mật và thực hành trong một ngày, phước của người này nhiều hơn phước của người trên kia. Hoặc Bồ-tát luôn nghĩ đến Bát-nhã ba-la-mật, thực hành theo đó. Người như vậy là người rất tôn quý

trong chúng. Vì sao? Vì người khác không có lòng từ này. Trừ chư Phật, không có Đại Bồ-tát hữu học nào bằng, chỗ thâm nhập của thiện nam tử này rất là thâm thâm, hiểu rõ tất cả mọi người không phân biệt. Người này rất thương xót, nhìn thấy thấu suốt tất cả mọi người không phân biệt. Muốn thấy tất cả, không khi nào bỏ qua. Nghĩ đến tất cả mọi người nhưng không phát khởi tưởng, cũng không khác.

Do đó, này Tu-bồ-đề! Đó là sự sáng suốt của Đại Bồ-tát. Tuy chưa thành Vô thượng Chánh giác nhưng người này đã làm việc rất tôn quý, vượt lên trên thế gian, đối với Vô thượng Chánh giác chắc chắn không còn thoái lui. Nhận đầy đủ tất cả y phục, ẩm thực, giường nằm, thuốc thang, tuy thế nhưng vẫn trụ vào Bát-nhã ba-la-mật, vẫn thanh tịnh, nhờ phước đức đã tạo làm cho được gần Nhất thiết trí.

Vậy nên, này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát có ăn uống cũng không có lỗi, vì muốn làm lợi ích cho tất cả mọi người, muốn chỉ dạy đạo cho tất cả mọi người. Người đó có sự sáng suốt, muốn làm việc cứu hộ rộng lớn không bờ bến, muốn độ thoát hết những người trong lao ngục, muốn làm cho mất tất cả mọi người đều thanh tịnh. Đó là ý niệm theo Bát-nhã ba-la-mật. Người thực hành theo chỉ dạy nghĩ đến Bát-nhã ba-la-mật, có như vậy tức là không thay đổi. Vì sao? Vì người thay đổi nghĩ rằng “có tưởng”, liền trái với Bát-nhã ba-la-mật. Như vậy là trái với sự hộ trì, nên làm như Bát-nhã ba-la-mật, ngày đêm thực hành và nghĩ đến.

Này Tu-bồ-đề! Ví như có kẻ nam tử, ngọc ma-ni để ngay trước mặt nhưng không biết, sau nhận được vui mừng hơn hở. Nhưng khi được ngọc ma-ni rồi lại quên ngọc, quên dùng, nên lại rất lo buồn sâu khổ, đứng ngồi không yên nhưng không hiểu.

Như vậy, này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát muốn cầu trân bảo luôn luôn gìn giữ tâm vững chãi, không được làm mất niệm Nhất thiết trí.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Tất cả việc nghĩ đều là lìa tự nhiên. Thế nào là Đại Bồ-tát niệm Nhất thiết trí không lìa niệm?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Giả sử Đại Bồ-tát biết như vậy là không mất Bát-nhã ba-la-mật. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật là không, không tăng, không giảm.

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Bát-nhã ba-la-mật chính thật là không. Thế nào là Đại Bồ-tát tăng thêm Bát-nhã ba-la-mật thành tựu của mình để được gần Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đại Bồ-tát cũng chẳng có tăng, cũng chẳng có giảm. Lúc ta nói pháp này, Bồ-tát nghe mà không sợ hãi, nên biết thiện nam này là người đã thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Kính bạch Đức Thế Tôn! Hành Bát-nhã ba-la-mật là hành không phải không?

Đáp:

–Này Tu-bồ-đề! Không phải vậy!

–Kính bạch Đức Thế Tôn! Hay có không nào khác để hành Bát-nhã ba-la-mật?

–Này Tu-bồ-đề! Không phải!

–Đấy là sắc hành?

–Này Tu-bồ-đề! Không phải!

–Đấy là thọ, tưởng, hành, thức?

–Này Tu-bồ-đề! Không phải!
–Hay hành theo sắc khác?
–Này Tu-bồ-đề! Không phải!
–Hay theo thọ, tưởng, hành, thức khác?
–Này Tu-bồ-đề! Không phải!
–Kính bạch Đức Thiên Trung Thiên! Vì sao gọi là Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật?

Đức Phật dạy:

–Thế nào, Tu-bồ-đề! Người có pháp thực hành pháp Bát-nhã ba-la-mật phải không?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Không thấy, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên!

Đức Phật dạy:

–Thế nào, Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát có thấy mình luôn thực hành Bát-nhã ba-la-mật không?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Không thấy, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên!

Đức Phật dạy:

–Thế nào, Tu-bồ-đề! Người có thể thấy có chỗ sinh ra pháp không?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Thưa không thấy, kính bạch Đức Thiên Trung Thiên!

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đó là Vô sinh pháp nhẫn của Đại Bồ-tát. Người như vậy là được thọ ký Vô thượng Chánh giác, được Vô sở úy của Như Lai A-la-hán Đẳng Chánh Giác. Hành động của Đại Bồ-tát đó là do lực này được đạt đến trí tuệ Phật, là trí tuệ rộng lớn, là trí tuệ tự tại, là trí tuệ Nhất thiết trí, là trí tuệ Như Lai. Người ấy làm tất cả việc gì mình muốn.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Các pháp do thọ ký mà được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác phải không?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Không phải.

Ngài Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Vậy thì vì lẽ gì Đức Thiên Trung Thiên thọ ký cho Bồ-tát đắc Vô thượng Chánh giác?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Có thể thấy pháp trao thọ ký Vô thượng Chánh giác không?

Ngài Tu-bồ-đề thưa:

–Con không thấy có pháp sẽ tạo thành Vô thượng Chánh giác.

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Các pháp không thể đắc. Người nghĩ như vậy là thành tựu pháp cúng dường giác. Người không nghĩ như vậy không tự đạt đến Chánh giác.